

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sevilay Çelenk
Diyarbakır Milletvekili

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD), *2022 Yılı Türkiye Hapishaneleri Hak İhlalleri Raporu*'nu açıkladığı web sayfasında cezaevlerinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin şu ifadelerle yer vermiştir:

“Tüm ihlal başlıklarına dair 2022 yılı içinde en az 10.789 ihlal meydana gelmiştir. Her başvuru ve başvuruların içinde yer alan mahpus sayısına göre ihlaller alınmıştır. Ancak bu ihlallerin tüm mahpuslara uygulandığı düşünüldüğünde ihlallerin yüzlerce katı kadar gerçekleştiğini söylemek abartı olmayacaktır.”

Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere cezaevlerinde sistematik olarak hak ihlallerine uğrayan binlerce mahpus bulunmaktadır. Bunlardan biri de Kayseri Bünyan Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan ağır hasta tutuklu Dicle Bozan'dır.

Dicle Bozan hakkında cezaevlerinde yaşadığı iddia edilen hak ihlalleri şöyledir:

- 2017 yılı Nisan ayında Dersim'de bir çatışmada ağır yaralı olarak yakalandıktan sonra Bozan, hastaneye kaldırılmıştır. Kaldırıldığı hastanede bir bacağı diz altından ampute (kesilmiş) edilmiş ve parçalanmış olup dışarıda olan bağırsakları için kolostomi torbası takılmıştır. Ancak diğer bacağındaki şarapnel parçaları çıkarılmadan ve tedavisi tamamlanmadan Elâzığ T Tipi Cezaevine sevk edilmiştir.

- Elâzığ Cezaevi'ndeki tedavi imkanlarının yetersizliği nedeniyle Bozan, 2018 yılında tedavi ve ameliyat olması amacıyla İzmir Menemen R Tipi Hapishanesi'ne gönderilmiştir. Ağır hasta mahpus, tek başına kalamayacak durumda olmasına rağmen tek kişilik hücrede tutulmuştur. Geçirdiği kolostomi (bağırsakların dışarı alınması) işlemi sonrasında kesin tedavisi için en geç 3 ay içinde ameliyat olması gereken Bozan'ın ameliyatı ve tedavisi yapılmamıştır.
- Hijyenik bir ortamda sürekli biçimde pansuman edilmesi gereken yaralarına rağmen Bozan, dışarıda olan bağırsaklarını, kolostomi torbasını her gün kendisi temizlemek zorunda kalmıştır. Mahpus, yaralarına kendisi pansuman yapmış ve sıcak su olmadığı için küçük bir demlikte su ısıtarak ve yaralarını poşetlerle sararak banyo-temizlik ihtiyaçlarını gidermeye çalışmış, daha da ötesi bu haldeyken hücre temizliği dahil her işini yine kendisi yapmıştır. Aynı cezaevine tedavi amaçlı getirilen Ergin Aktaş ve Abdullah Turan ile birlikte tedavi ve tıbbi bakım talebi karşılanmadığı için açlık grevine girmiştir.
- İzmir Devlet Hastanesindeki doktorlarca Bozan'ın 3 ay içinde ameliyat olması gerektiği belirtilmiştir. Ancak buna rağmen, Bozan'ın ameliyat ve diğer tedavileri yapılmadan üstelik tüm sevk talepleri de reddedilerek 28 Mayıs 2018 tarihinde yeniden Elâzığ Kadın Cezaevine gönderilmiştir.
- Bozan, Elâzığ T Tipi Kadın Hapishanesinde iken sağlık koşulları elvermediği halde 5 kez ring aracılığı ile hastaneye kaldırılmıştır. Ancak bu 5 gidişte de hiçbir doktora çıkarılmadan tekrar cezaevine geri götürülmüştür.
- Ağır hasta mahpus, daha sonra Elâzığ Kadın Kapalı Cezaevinden Kayseri Bünyan Kadın Kapalı Cezaevi'ne sevk edilmiştir. Mahpus, ağırlığı fazla olan ve dizden bükülemeyen eski tarz bir protez kullandığı için tuvalet sorunu yaşamıştır. Bünyan Cezaevi İdaresi'nin engelliler için verdiği plastik klozetlerin yetersiz kalması nedeniyle, idareden klozet talep edilmiştir. Ancak getirilen klozetin kullanıma uygun olmaması üzerine iade edilmiş ve yeniden uygun boyutta ve yükseklikte bir klozet talep edilmiştir. Ancak bu sorun, aylar sonra çözülebilmıştır.
- Bacağındaki protezin ağır ve eski tarz olması nedeniyle mahpus; tuvalette rahat çıkamamakta, yürüme ve hareket güclüğü çekmektedir. Bu durum mahpusun sosyal ilişkilerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Protezin 5 yıl kullanım zorunluğu olduğu gerekçesi ile mahpusa yeni bir protezde hala temin edilmemiştir.

Aynı zamanda migren ve epilepsi hastası olan ve kalp rahatsızlığı da bulunan Dicle Bozan'ın, epilepsi atakları nedeniyle sık sık baygınlık geçirdiği belirtilmektedir

Bu bağlamda;

- 1- Kaldırıldığı hastanede bir bacağı diz altından ampute (kesilmiş) edilmiş ve parçalanmış olup dışarıda olan bağırsakları için kolostomi torbası takılan Dicle Bozan'ın, diğer bacağındaki şarapnel parçaları çıkarılmadan ve tedavisi tamamlanmadan Elâzığ T Tipi Cezaevine sevk edildiği doğru mudur? Tedavi tamamlanmadan cezaevine sevk emrini kim vermiştir?
- 2- Mahpusun tedavi tamamlanmadan hastaneden çıkışı yapıldıysa, çıkışı işlemleri yapan hastane ve yetkili kişiler ile cezaevine sevkini sağlayan görevliler hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır? Açılmadıysa neden?
- 3- Ağır hasta mahpus, tek başına kalamayacak durumda olmasına rağmen tek kişilik hücrede tutulmuş mudur? Tutulmuş ise kaç gün hücre de tutulmuştur ve nedeni nedir?
- 4- Mahpusun geçirdiği kolostomi (bağırsakların dışarı alınması) işlemi sonrasında yapılması gereken ameliyat üzerinden ne kadar süre geçtikten yapılmıştır?
- 5- İzmir Menemen R Tipi Hapishanesi'nde iken hasta mahpusun dışarıda olan bağırsaklarının pansumanını kim yapmıştır?
- 6- Mahpusun, yaralarını poşetlerle sararak banyo-temizlik ihtiyaçlarını karşılamak için küçük bir demlikte su ısıtarak gidermeye çalıştığı iddiaları doğru mudur?
- 7- Aynı cezaevine tedavi amaçlı getirilen Ergin Aktaş ve Abdullah Turan ile birlikte tedavi ve tıbbi bakım talebi karşılanmadığı için mahpusun açlık grevine girmiş midir? bu grevi kaç gün sürdürmüştür?
- 8- Mahpusun ameliyat sonrası bakımını yapabileceği arkadaşlarının bulunduğu cezaevine sevk talebi neden reddedilmiştir?
- 9- Bozan, Elâzığ T Tipi Kadın Hapishanesinde iken sağlık koşulları elvermediği halde 5 kez ring aracılığı ile hastaneye götürüldüğü iddiaları doğru mudur? Bu gidişlerde mahpus kaç kez doktora çıkarılmıştır? Çıkarıldıysa doktorların mahpus hakkında tedavi ve tanıya ilişkin bulguları nelerdir?

- 10- Hastaneye götürülmesine rağmen doktora çıkarılmadığı için mahpus ve mahpus yakınlarının son 1 yılda yaptığı şikâyet ve başvuru sayısı kaçtır?
- 11- Engelli ve ağır hasta mahpuslar sağlık koşulları elvermediği halde neden ring araçları ile hastaneye götürülmektedir?
- 12- Ağırlığı fazla olan ve dizden bükülemeyen eski tarz protez nedeniyle yürüme ve hareket güçlüğü çeken, ihtiyaçlarını tek başına karşılayamayan Bozan'a neden yeni bir protez bacak temin edilmemektedir?
- 13- Kullanım süresi dolmadığı gerekçesi ile değiştirilmeyen protez bacağın neden olduğu fiziksel acıya mahpusun yıllarca katlanmasını beklemek, mahpusa işkence değil midir?
- 14- Vasisi olmadığı gibi hiçbir geliri de olmayan Dicle Bozan'ın kullandığı ağır ve bükülemeyen protez bacağın değiştirilmesi için bir girişimde bulunacak mısınız?
- 15- Mahpusun yaşadığını iddia ettiği hak ihlallerine ilişkin herhangi bir soruşturma açacak mısınız?